

А. В. Штифурак, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ІМЕРСІЙНОЇ ОСВІТИ У ШКОЛАХ ФІНЛЯНДІЇ

Штифурак А. В.

Досвід використання імерсійної освіти у школах Фінляндії

У статті розглянуто досвід використання імерсійної освіти у Фінляндії, вказані характерні особливості даної освітньої системи. У Фінляндії існує дві державні мови (фінська та шведська), водночас шведська мова використовується лише локально, в місцях компактного проживання носіїв цієї мови. Характерною особливістю є те, що в усі історичні часи двомовність не культивувалася. Цей об'єктивний факт і розуміння багатьох батьків необхідності білінгвізму у своїх дітей стали передумовами формування імерсійної освіти в країні в другій половині 20 століття.

Ключові слова: імерсійна освіта, білінгвізм, повна імерсійна програма.

Штыфурак А. В.

Опыт использования имерсионного образования в Финляндии

В статье рассмотрен опыт использования иммерсионного образования в Финляндии, указаны характерные особенности такого вида образования. В Финляндии существует два государственных языка (финский и шведский), одновременно шведский язык используется только локально, в местах компактного проживания носителей этого языка. Характерной особенностью является то, что во все исторические времена двуязычие не культивировалась. Этот объективный факт и понимание многих родителей необходимости билингвизма у своих детей стали предпосылками формирования иммерсионного образования в стране во второй половине 20 века.

Ключевые слова: имерсионное образование, билингвизм, полная имерсионная программа.

Одним із шляхів формування ґрунтового володіння іноземною мовою є імерсійна освіта, яка зарекомендувала себе з найкращого боку спочатку в Канаді, а потім і в інших країнах світу. Розвиток імерсійних програм призвів до виникнення багатьох підходів до роботи в школі, появи різноманітних термінів

внаслідок дещо хаотичного розвитку імерсійної освіти, особливо на початковому етапі.

Проблемами імерсійної освіти у Канаді займаються Куннінс Джим, викладач університету Торонто, Обадіа Андре (викладач педагогіки університету Саймон Фрейзер, перший президент канадської асоціації вчителів – імерсійників), Меріл Свейн (педагог університету Торонто), Шарон Лепкін (професор університету Торонто).

Індивідуальними проявами учнів, які займаються за імерсійними програмами займаються Гефні Карін (викладач міжнародної школи Форест Гленв Індіанapolis, США), Геніс Фред (викладач факультету психології Університету Мак Гіл у Монреалі, Квебек (також досліджує проблеми розвитку уміння писати та читати у імерсійних програмах), Гасал Соня (викладач вузу Пабло де Олавіде, Севілія, Іспанія).

Проблеми розвитку імерсійної освіти в США вивчали Майк Андерсон , (викладач університету Мінесоти), Ненсі Роудс (центр вивчення іноземних мов, Вашингтон), Естер де Йонг (університет Флориди, особливо цікавиться білінгвізмом, Донна Крістіан, центр прикладної лінгвістики, Вашингтон), Тара Форчен (координатор імерсійних програм при університеті Мінесоти, США).

У європейських країнах проблеми розвитку імерсійної освіти досліджували Хуго Бетенс Бедсмор (почесний професор університету Врійє, Брюсель, Бельгія), досліджував європейські моделі білінгвальної освіти. Муїріс Лаоїре (Інститут Технологій, Трале Ірландія), спеціалізується на проблемі багатомовності, Річард Джонстоун (Університут Стірлінка, Шотландський центр інформації та вивчення мов). Джейсон Сеноз, відділення методів дослідження інституту освіти Більбао, Іспанія), Марі Клаг (викладач університету Ліверпуля, Англія), Кен Уільямс (школа освіти при університеті Уельса). Науково – практичні висновки дослідників даної проблеми є вагомою теоретичною базою для організації подальших розробок.

Метою статті є аналіз процесу виникнення та розвитку імерсійної освіти як освітнього феномену у Фінляндії, виокремлення окремих методичних прийомів успішного оволодіння технікою читання іноземною мовою.

На сьогоднішній день імерсійна освіта як освітній феномен широко представлена у більшості країн світу. Існують спеціальні дослідницькі центри при навчальних закладах, які займаються виключно дослідженням імерсійної освіти та пропонують шляхи її удосконалення. У нашій країні дане педагогічне явище починає інтенсивно досліджуватись у межах педагогічної теорії та історії педагогіки. Саме тому важливо проаналізувати процес зародження та формування імерсійної освіти у різних країнах світу, адже у кожній із них накопичений своєрідний досвід, що може бути успішно використаний вітчизняними навчальними закладами різного рівня акредитації.

Загальнотеоретичні проблеми імерсійної освіти вивчають Сінглтон Дейвід, (коледж Трініті, Дублін, Ірландія), Шамот Анна, (університет Джорджтаун, США), Ламберт Уолес (факультет психології, Університет Мак Гілл (один з перших дослідників імерсії у Канаді), Расел Кемпбел (професор прикладної лінгвістики в Університеті Лос-Анжелеса, вивчав зокрема двосторонню імерсію), Пйет Ван де Крен (викладач голандської лінгвістики університет Вріє Брюсель, Бельгія), Воде Хенінг (християнський університет Кельна, Німеччина) особливо досліджує ранню імерсію, Кевін Кларк (Інститут рівних можливостей, Вашингтон, США), Юджин Мак Кендрі, (університет Квінс, Белфаст, Північна Ірландія) вивчає багатомовність у Європі. Діане Тедік (центр передових досліджень опанування мовами університету Мінесоти).

Практичні дослідження проводили Уейн Томас (університет Джордж Месон, Вірджинія, США). Мері Ален (університет Мічігана, США), Жозе Макропулос (університет Торонто, Канада), Дуглас Вілмс (дослідницький інститут при університеті соціальної політики, Нью Брунсвік, Канада).

На теренах вітчизняної науки цікаві наукові розвідки у межах зазначеної проблеми здійснює О. Першукова, у працях якої проаналізовано вивчення

загальноосвітніх предметів з використанням іноземної мови як засобу навчання у країнах Європи.

Зародження та розвиток імерсійної освіти у різних країнах відбувається по-різному в залежності від багатьох факторів, зокрема історичних, соціальних, економічних, ментальних та географічних. Комбінація цих чинників утворює унікальні умови для розвитку імерсійної освіти у тій чи іншій країні. Фінляндія – це країна, де імерсійна освіта набула широкої популярності і знайшла своє відображення у національній системі освіти.

Офіційно у Фінляндії існує дві державні мови – фінська та шведська. Так склалось історично, що впродовж п'яти сторіч аж до 1809 року Фінляндія була у складі Шведської Імперії. Результатом таких історичних подій стало те, що на сьогодні лише 5,4% жителів Фінляндії вважає шведську мову рідною [8].

Тому, загалом, Фінляндію можна вважати одномовною країною. Кількість шведськомовного населення впродовж багатьох років майже не змінювалась. На відміну від України, у Фінляндії дві мовні групи тримались уособлено і майже не змішувались, але з 70-х років минулого століття шведськомовне населення стало розчинятись та майже повністю набуло ознак двомовності. Так, на сьогодні майже половина шведськомовних громадян одружуються з фіномовними співгромадянами. Таким чином виникли передумови для формування білінгвальних сімей природнім способом. Але школи у Фінляндії одномовні, цей об'єктивний факт і розуміння багатьох батьків необхідності білінгвізму у своїх дітей стали передумовами формування імерсійної освіти в країні наприкінці 80-х початку 90-х років 20 століття [2].

Перший досвід організації імерсійного навчання у Фінляндії з'явився в місті Вааса, де кожен четвертий вважає шведську рідною мовою [6]. Ініціаторами впровадження імерсійної програми у місті Вааса були Кріста та Ула Лаурен, викладачі місцевого університету, які почали вивчати канадський досвід імерсійної освіти наприкінці 70-х років минулого століття. Пізніше ініціативна група місцевих жінок підняла питання про відкриття імерсійної школи на рівні місцевої влади [7]. Така школа було покликана дати можливість

учням вивчати навчальні предмети не рідною мовою і, таким чином, у процесі шкільного навчання набувалися не лише знання з навчальних предметів, але й на високому рівні діти оволодівали і другою мовою, яка була для них іноземною.

Перша імерсійна програма мала пілотний характер і навчання розпочиналось з п'ятирічного віку. Вона була впроваджена в 1987 році з 25 учнями в класі за ініціативи міської ради міста Вааса.

А вже в 90-х роках рання часткова шведська імерсійна програма була запроваджена у столиці і уже з того часу переросла в повну імерсійну програму. Таким чином, тепер всі імерсійні програми у Фінляндії є ранніми та повними, за винятком південних районів, де практикуються ранні часткові програми.

Вчителі, які працюють за імерсійними програмами, володіють шведською та розуміють фінську. Розуміння значення слів та виразів здійснюється також невербально, а саме за допомогою картинок, жестів, міміки, чому надається велика увага у процесі роботи із дошкільнятами, зважаючи на їх природну безпосередність та емоційну виразність.

На початку навчання у школі уроки ведуться лише шведською, а з часом частка фінської мови поступово зростає і до завершення навчання обидві мови вивчаються в однаковому об'ємі. Крім того, паралельно учні вивчають англійську, німецьку чи французьку, що є своєрідною особливістю фінської системи освіти [1].

Перші п'ять років розвиток імерсійної освіти здійснювався повільними темпами. Але в середині 90-х років відбулося неймовірне зростання інтересу до навчання у школі за імерсійними програмами. Підтвердженням сказаному є така статистика (Buss M. Mard K.): у 1999 році лише 1900 учнів навчалось у школі за шведською імерсійною програмою, та ще 600 дітей працювали за такою ж програмою у дошкільних закладах [2]. Для порівняння наводимо дані, які були зафіксовані у 2009 році. Кількість учнів, які навчались за імерсійними програмами, уже досягла у країні 4500, 60% із них – це учні перших – шостих

класів, а решта – приблизно порівну – дошкільнята та старшокласники. І їх кількість зростатиме, оскільки не всі бажаючі навчаються за імерсійними програмами. Загалом за шведськими імерсійними програмами навчається лише 0,5% усіх учнів Фінляндії, однак ця програма визначається як факультативна у національних навчальних планах [5].

У більшості випадків батьки ініціюють відкриття імерсійної програми. Це характерно для тієї території країни, де існує потреба в опануванні шведською мовою, тобто, там, де проживає велика частина шведськомовного населення. Навчання, зазвичай, розпочинається з трьох-шести років та триває до дев'ятого класу. Але існують і програми при університетах, наприклад, в університеті міста Вааса [7].

Імерсійна освіта у Фінляндії включає три етапи: дошкільна освіта (3 – 6 років), навчання у початкових класах (1 – 6 класи) та середніх класів (7 – 9 класи). Зазвичай, діти починають навчатись за імерсійною програмою, коли їм виповнюється п'ять років, тобто, за два роки до обов'язкової освіти. Деякі школи працюють з дітьми, починаючи із трьох та чотирьох років. На момент початку занять діти не знають шведської, і заняття проводяться носіями мови, або учителями з дуже хорошим володінням мовою.

В першому та другому класах 80% навчального матеріалу вивчається шведською. Характерною особливістю фінської імерсійної програми є те, що інструкції даються фінською, подібно до ірландської системи та на відміну від гавайської, де англійська вводиться лише в п'ятому класі. При цьому використовується принцип одна мова – один вчитель, тому уроки шведською та фінською ведуть різні вчителі. Розкладом навчальних занять передбачено, що 1-2 уроки на тиждень діти вивчають предмети фінською мовою. При цьому увага акцентується на усному мовленні та рецептивних навичках, культурологічні аспекти вивчення мови пронизують усі види роботи [1].

Досвід роботи фінських учителів довів, що початок уроків рідною мовою на ранньому етапі навчання є досить ефективним прийомом у формуванні двомовності. Одним з доказів цього є результати стандартизованого тестування

з читання фінською мовою для учнів молодших класів, який проводиться наприкінці третього класу. За даними інспекторського контролю, учні третього класу виконують державні норми з читання, або перевищують їх. Такі результати відрізняються від результатів відповідних тестів у США та Канаді, де у молодших класах помітне відставання у техніці читання англійською в школах повної імєрсії [4].

Окремі дослідники (Essama L.) вказують на високі результати з техніки читання, які зафіксовані і в США, але це у випадках, коли англійську починали навчати не раніше четвертого класу. За статистикою у третьому класі 62% учнів виконували державний стандарт з читання, в той час як у Фінляндії цей результат просто вражаючий – 83% [3].

Запорукою досягнутих результатів фінських учителів значною мірою є те, що прямі, безперекладні методи семантизації лексичних одиниць, які використовуються у практиці імєрсійної освіти, сприяють уникненню інтерференції першої мови в процесі вивчення другої, а також відповідають психологічним особливостям розвитку дошкільнят та молодших школярів. Окрім того, раннє навчання рідної мови дає змогу визначити чи проблеми у навчанні читання та письма пов'язані з методикою роботи, чи стосуються проблем, пов'язаних з опануванням іноземною мовою. За твердженням окремих дослідників (Bjorklund S., K. Mard), важливою характеристикою імєрсійної освіти в Фінляндії є її орієнтація на формування багатомовності, а не двомовності [1].

Загалом, можна **зробити висновки**, що фінська система імєрсійної освіти є адаптацією канадського досвіду в умовах національної системи освіти. Таке запозичення виглядає цілком логічним через подібність мовної ситуації в обох країнах. У Фінляндії, як і в Канаді, є дві державні мови, але одна значно домінує в усіх сферах життя, представники другої державної мови (в Канаді – французької, а в Фінляндії – шведської) живуть компактно, і в місцях їх проживання друга мова (французька та шведська відповідно) є домінуючою. Використання імєрсійної освіти у Фінляндії дає змогу не лише сформувати

білінгвальну дитину, але й виховати повагу до іншої культури та її представників, гармонізувати стосунки у суспільстві, уникнути конфліктів на національному ґрунті, та полегшити подальше вивчення інших мов.

Перспективами досліджень є подальше вивчення впровадження імерсійної освіти в різних країнах, передумови виникнення імерсійних програм, їх особливості. Також, будуть проаналізовані спільні та відмінні риси імерсійних програм у різних країнах. Крім того, важливим напрямком подальших досліджень буде вивчення можливостей започаткування імерсійного навчання в Україні.

Література

1. **Bjorklund S.**, K. Mard – Miettinen Integrating Multiple Languages in Immersion: Swedish Immersion in Finland. in Diane J. Tedick (Editor), Donna Christian (Editor), Tara Williams Fortune (Editor) Immersion Education: Practices, Policies, Possibilities (Bilingual Education and Bilingualism) Multilingual Matters, 2011 - 289 p.
2. **Buss M.** Mard K. Swedish immersion in Finland: Facts and Figures. In S. Bjorklund Language as a Tool: Immersion Research and Practice Vaasa, University of Vaasa 2001, P. 157 – 175.
3. **Essama, L.** Total immersion programs: Assessment data demonstrate achievement in reading and math [Bridge insert]. The ACIE Newsletter, 11(1), 1–8. Retrieved April 1, 2009, P. 1 – 8.
4. **Lindeman J.** Ala asteen Lukutesti. käyttäjän käsikirja. Turun yliopisto, oppimistutkimuksen keskus, 1998. – 165 p.
5. **National** Core Curricilum. Basic Education. Helsinki: National Board of Education 2004. – 11 p.
6. **Population** according to language and the number of foreigners and land area km2 by area as of 31 December 2008". Statistics Finland's PX-Web databases. Statistics Finland. Retrieved 29 March 2009.

7. **The Centre** for Immersion and Multilingualism <http://www.uwasa.fi/kielikylpy/english/immersion/vaasa/>

8. **Statistics** Finland http://tilastokeskus.fi/til/vaerak/2011/vaerak_2011_2012-03-16_tau_001_en.html

Shtyfurak A. V.

The Experience of Implementation of Immersion Education in Finland

The use of immersion education in Finland is under consideration in the article and peculiar features of immersion education are highlighted. Immersion in accordance with the Canadian model was introduced in Finland as a result of Christer and Ulla Laurén of The University of Vaasa coming into contact with the programme in Canada at the end of the 1970s. After the initiative in starting immersion in Finland had been taken by a group of politically active women, immersion has been initiated in several different places in Finland and often on the initiative of parents.

Immersion in Finland is intended for children from the majority group, but there is also immersion in international languages for various minority groups. Early total immersion is the most usual programme in Finland, but in southern Finland there is also early partial immersion. Immersion is usually begun at the age of 3-6 in Finland and continues from day nursery/preschool to grade 9 of the comprehensive school. Adaptations of immersion occur in several different places in Finland and may involve pupils/students of various ages, even adults, for instance at the University of Vaasa.

Research in immersion has been practically focused on at the University of Vaasa, but researchers at other institutes of higher education are also engaged in projects related to immersion and multilingualism.

In the autumn of 2009 there were 958 immersion children in day nurseries/preschools, 2184 immersion pupils in grades 1-6 of the comprehensive school and 838 immersion pupils in grades 7-9 of the comprehensive school.

Key words: immersion education, bilingualism, total immersion education.

Відомості про автора

Штифурак Анатолій Володимирович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри англійської філології Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Стаття надійшла до редакції 10.04.2013 р.

Прийнято до друку 26.04.2013 р.

A. V. Shtyfurak, Vinnitsa Mikhailo Kotsyubynskyi State Pedagogical University

THE EXPERIENCE OF THE IMPLEMENTATION OF IMMERSION EDUCATION IN FINLAND

Shtyfurak A. V.

The Experience of the Implementation of Immersion Education in Finland

The use of immersion education in Finland is under consideration in the article and peculiar features of immersion education are highlighted. Immersion in accordance with the Canadian model was introduced in Finland as a result of Christer and Ulla Lauren of The University of Vaasa coming into contact with the programme in Canada at the end of the 1970s. After the initiative in starting immersion in Finland had been taken by a group of politically active women, immersion has been initiated in several different places in Finland and often on the initiative of parents.

Immersion in Finland is intended for children from the majority group, but there is also immersion in international languages for various minority groups. Early total immersion is the most usual programme in Finland, but in southern Finland there is also early partial immersion. Immersion is usually begun at the age of 3-6 in Finland and continues from day nursery/preschool to grade 9 of the comprehensive school. Adaptations of immersion occur in several different places in Finland and may involve pupils/students of various ages, even adults, for instance at the University of Vaasa.

Research in immersion has been practically focused on at the University of Vaasa, but researchers at other institutes of higher education are also engaged in projects related to immersion and multilingualism.

In the autumn of 2009 there were 958 immersion children in day nurseries/preschools, 2184 immersion pupils in grades 1 – 6 of the comprehensive school and 838 immersion pupils in grades 7 – 9 of the comprehensive school.

Key words: immersion education, bilingualism, total immersion education.

One way of forming a sound knowledge of a foreign language is immersion education that has established its best, first in Canada and then in other countries. The development of immersion programs has led to many approaches to work in schools, the emergence of various terms as a result of a somewhat chaotic immersion education, especially at the initial stage.

The problems of immersion education in Canada engaged Kunnins Jim, lecturer in the University of Toronto, André Obadia (Teacher of Pedagogics at Simon Fraser University, the first president of the Canadian Association of Teachers who advocate immersion studying), Merrill Swain (University of Toronto teacher), Sharon Lepkin (Professor, University of Toronto).

Individual displays of students engaged in immersion programs are studied by Hefni Karin (Teacher at Forest Hlen International School, Indianapolis, USA), Fred Genis (Lecturer at Department of Psychology, University of Mc Gill in Montreal, Quebec (also explores the problems of writing and reading skills in immersion programs), Hasal Sonia (lecturer university Pablo de Olavide, Seviliya, Spain).

Problems of immersion education in the United States were studied by Mike Anderson (University of Minnesota, professor), Nancy Rhodes (Center for Foreign Languages, Washington), Esther de Jong (University of Florida, is especially interested in bilingualism, Donna Christian, Center for Applied Linguistics, Washington), Tara Forchen (immersion programs coordinator at the University of Minnesota, USA).

In European countries, the problem of immersion education were explored by Hugo Betens Bedsmor (Distinguished Professor at the Vriyye University, Brussels, Belgium), who studied European models for bilingual education. Muiris Laoire (Institute of Technology, Tralee Ireland), who specializes in the problem of multilingualism, Richard Johnstone (University of Stirling, Scottish Centre for Information and Language). Jason Senoz, Research Methods Department at Education institute, Bilbao, Spain), Maria Klah (Lecturer at University of Liverpool, UK), Ken Williams (School of Education at the University of Wales). Scientific-practical implications of this research problem is a significant theoretical basis for further development of the organization.

The aim of the the article is to analyze the process of the development and immersion education as an educational phenomenon in Finland, singling out specific instructional techniques successfully mastering the technique of reading in a foreign language.

To date, immersion education as an educational phenomenon is widely represented in most countries. There are special research centers at schools that are engaged exclusively in research of immersion education and suggest ways of improvement. In our country, this pedagogical phenomenon starts being intensively investigated within educational theory and history of Pedagogics. It is therefore important to analyze the origin and formation of immersion education in different countries, because each of them gained a kind of experience that can be successfully used by the educational institutions of different levels of accreditation.

General theoretical problems of immersion education are studied David Singleton (Trinity College, Dublin, Ireland), Shamot Anna (Georgetown University, USA), Lambert Wallace (Department of Psychology, McGill University (one of the first researchers of immersion in Canada), Russell Campbell (Professor of Applied Linguistics at the University of Los Angeles, studied in particular a two-way immersion), Pyet Van de Kren (teacher of Dutch linguistics University Vrije, Brussels, Belgium), Vode Henning (Christian University of Cologne, Germany) particularly explores early immersion, Kevin Clark (Institute for Equal Opportunity, Washington, USA), Eugene Mc Kendri (Queens University, Belfast, Northern Ireland) examines multilingualism in Europe. Diane Tedik (Center for Advanced Studies on Language Mastering at the University of Minnesota).

Practical tests were performed by Wayne Thomas (George Mason University, Virginia, USA). Mary Allen (University of Michigan, USA), José Makropulos (University of Toronto, Canada), Douglas Wilms (Research Institute of the University of Social Policy, New Brunswick, Canada).

On the territory of national science interesting scientific exploration within this problem has been made by O. Pershukova, who analyzed comprehensive subjects using a foreign language as a medium of teaching in Europe.

The origin and development of immersion education in different countries are different depending on many factors, including historical, social, economic, geographical and mental. The combination of these factors creates a unique environment for the development of immersion education in a country. Finland is a

country where immersion education has become very popular and is reflected in the national education system.

Officially, in Finland there are two official languages, Finnish and Swedish. Historically, for five centuries until 1809 Finland had been a part of the Swedish Empire. The result of these historical events is that today only 5.4% of the inhabitants of Finland considers Swedish their mother tongue [8].

Therefore, in general, Finland can be considered monolingual country. Number of Swedish-speaking population for many years has almost remained unchanged. Unlike Ukraine, in Finland, two language groups stood aside from each other and almost did not mix, but since the 70-ies Swedish-speaking population has almost completely dissolved and became bilingual. So, today almost half of Swedish-speaking citizens marry Finnish-speaking citizens. Thus there appeared preconditions for the formation of bilingual families in a natural way. But schools are monolingual in Finland. This objective fact and understanding the need of many parents in their children's bilingualism were prerequisites for the formation of immersion education in the country in the late 80's and early 90's of the 20th century [2].

The first experience of immersion training in Finland was in Vaasa, where one in four considers Swedish their mother tongue [6]. Initiators of implementation of immersion programs in Vaasa were Krista and Lauren Ula, local university professors who began to study the Canadian experience of immersion education in the late 70s of last century. Later, the initiative group of local women raised the issue of opening immersion school in the local government level [7]. This school has been designed to enable students learn academic subjects not in their native language and, therefore, in the process of schooling the students acquired not only the knowledge of the subjects, but were also provided a high-level studying of the second language that was foreign to them.

The first immersion program was a pilot character and learning began from the age of five. It was introduced in 1987 with 25 students in a class at the initiative of the City Council of Vaasa.

And in the 90's early partial immersion Swedish program was launched in the capital and has since developed into a full immersion program. So now all immersion programs in Finland are early and complete, with the exception of the South, where early partial programs are practiced.

Teachers who work at immersion programs speak both Swedish and Finnish freely. Understanding the meaning of words and phrases is also done non-verbally, via using pictures, gestures, facial expressions, what is given much attention in the process of working with preschool children, because of their natural spontaneity and emotional expression.

At the beginning school classes are conducted in Swedish only, but over time the proportion of Finnish gradually increases and till graduation from school both languages are taught in the same volume. In addition, students simultaneously learn English, German or French, which is a kind of feature of the Finnish education system [1].

The first five years of the development of immersion education were carried out slowly. But in the mid-90s there was an incredible growing interest in learning at schools with immersion programs. The statistics (M. Buss, K. Mard) proves it: in 1999, only 1,900 students enrolled at the school for Swedish immersion program, and another 600 children were working for the same program in pre-schools [2]. To compare we will take the data recorded in 2009. The number of students who were taught by immersion programs in the country has reached 4500, 60% of them are students of the first – sixth forms, and the rest, in equal proportion, are the preschoolers and senior students. And their number will increase because not everyone is enrolled in immersion programs. All in all only 0.5% of all students in Finland is enrolled in Swedish immersion programs, however, this program is defined as optional in the national curricula. [5]

In most cases, parents initiate the opening of immersion programs. This is typical of the country where there is a need in learning Swedish, where a large part of the population speak Swedish. Training usually begins since three to six years and

continues until the ninth form. But there are programs at universities as well, for example, at the University of Vaasa [7].

Immersion education in Finland consists of three phases: pre-school education (3 – 6 years), education in elementary school (1 – 6 forms) and middle school (7 – 9 forms). Typically, children begin to learn by immersion program since five years old, that is, two years before compulsory education. Some schools work with children ranging from three and four years. When the lessons start, kids do not know Swedish, and classes are taught by native speakers or teachers with a very good command of the language.

In the first and second grades 80% of educational material is taught in Swedish. A characteristic feature of Finnish immersion program is that the instructions are given in Finnish, like the Irish system and unlike Hawaiian one where English is introduced only in the fifth form. This uses the principle of one language – one teacher, so lessons in Swedish and Finnish are conducted by different teachers. Schedule of classes provides that 1-2 classes per week children learn things in Finnish. At that the attention focuses on speech and receptive skills, and cultural aspects of language learning permeate all kinds of work [1].

Experience of Finnish teachers showed that the start of lessons in their mother tongue at an early stage of training is highly effective in shaping bilingualism technique. One proof of this is the results of standardized tests in reading Finnish for younger students, which is held at the end of third form. According to the inspection, third-form students perform national standards in reading, or exceed them. These results differ from the results of relevant tests in the U.S. and Canada, where lag in the technique of reading in English in schools of full immersion is noticeable in primary school [4].

Some researchers (Essama L.) indicate the high performance of the technique of reading which were recorded in the U.S. as well, but that was on condition that they did not begin to teach English until the fourth grade. According to statistics, 62% of third-form students performed the state standard in reading, while in Finland this result is astonishing and makes 83% [3]. The key to progress of Finnish teachers

is that direct, nontranslational methods of semantization of lexical items used in the practice of immersion education, help avoid interference of the first language when learning the second one and meet the psychological features of preschool and primary school children. In addition, early native language learning helps determine whether the problems in teaching reading and writing are related to the method of operation, or relating to the problems associated with the mastering of a foreign language. According to some researchers (Bjorklund S., K. Mard), an important characteristic of immersion education in Finland is its focus on the formation of multilingualism rather than bilingualism [1].

In general, it can be concluded that the Finnish educational immersion system is an adaptation of the Canadian experience in terms of the national education system. This borrowing seems quite logical because of the similarity of the language situation in both countries. In Finland, as in Canada, there are two official languages, but one prevails in all spheres of life, representatives of the second official language (Canada – French, and Finland – Swedish) live compactly and in their places of residence a second language (French and Swedish respectively) is dominant. Using immersion education in Finland makes it possible not only to form a bilingual child, but also to educate respect to other cultures and their representatives, to harmonize relations in society, to avoid conflicts on ethnic grounds, and to facilitate further study of other languages.

Research perspective is further exploration of the introduction of immersion education in different countries, causes of immersion programs and their features. Also common features of immersion programs in various countries will be examined. In addition, an important area of future research will explore the possibility of launching immersion education in Ukraine.

References

1. **Bjorklund S., K. Mard – Miettinen** Integrating Multiple Languages in Immersion: Swedish Immersion in Finland. in Diane J. Tedick (Editor), Donna Christian (Editor), Tara Williams Fortune (Editor) Immersion Education: Practices,

Policies, Possibilities (Bilingual Education and Bilingualism) Multilingual Matters, 2011 – 289 p.

2. **Buss M.** Mard K. Swedish immersion in Finland: Facts and Figures. In S. Bjorklund Language as a Tool: Immersion Research and Practice Vaasa, University of Vaasa 2001, P. 157 – 175.

3. **Essama, L.** Total immersion programs: Assessment data demonstrate achievement in reading and math [Bridge insert]. The ACIE Newsletter, 11(1), 1–8. Retrieved April 1, 2009, P. 1 – 8.

4. **Lindeman J.** Ala asteen Lukutesti. кдыттдјдн кдсikirja. Turun yliopisto, oppimistutkimuksen keskus, 1998. – 165 p.

5. **National** Core Curricilum. Basic Education. Helsinki: National Board of Education 2004. – 11 p.

6. **Population** according to language and the number of foreigners and land area km² by area as of December 31, 2008. Statistics Finland's PX-Web databases. Statistics Finland. Retrieved in March 29, 2009.

7. **The Centre** for Immersion and Multilingualism <http://www.uwasa.fi/kielikylpy/english/immersion/vaasa/>

8. **Statistics** Finland http://tilastokeskus.fi/til/vaerak/2011/vaerak_2011_2012-03-16_tau_001_en.html

Штифурак А. В.

Досвід використання імерсійної освіти у школах Фінляндії

У статті розглянуто досвід використання імерсійної освіти у Фінляндії, вказані характерні особливості даної освітньої системи. У Фінляндії існує дві державні мови (фінська та шведська), водночас шведська мова використовується лише локально, в місцях компактного проживання носіїв цієї мови. Характерною особливістю є те, що в усі історичні часи двомовність не культивувалася. Цей об'єктивний факт і розуміння багатьох батьків необхідності білінгвізму у своїх дітей стали передумовами формування імерсійної освіти в країні в другій половині 20 століття.

Ключові слова: імерсійна освіта, білінгвізм, повна імерсійна програма.

Штыфурак А. В.

Опыт использования имерсионного образования в Финляндии

В статье рассмотрен опыт использования иммерсионного образования в Финляндии, указаны характерные особенности такого вида образования. В Финляндии существует два государственных языка (финский и шведский), одновременно шведский язык используется только локально, в местах компактного проживания носителей этого языка. Характерной особенностью является то, что во все исторические времена двуязычие не культивировалась. Этот объективный факт и понимание многих родителей необходимости билингвизма у своих детей стали предпосылками формирования иммерсионного образования в стране во второй половине 20 века.

Ключевые слова: имерсионное образование, билингвизм, полная имерсионная программа.

Information about the author

Anatoly Volodymyrovych Shtyfurak – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of English Philology Department of Vynnytsa Mykhailo Kotsubynskyi State Pedagogical University.

The article was received by the Editorial Office on 10.04.2013

The article was put into print on 26.04.2013